

Sygnatura akt XVIII C 387/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 10 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magda Inerowicz

Protokolant: prot. sąd. Emilia Staszekiewicz

po rozpoznaniu w dniu 10 sierpnia 2017r.

na rozprawie

sprawy z powództwa: **Z. T.**

przeciwko: **D. Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu zamkniętemu z siedzibą w W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. powództwo oddała,
2. nie obciąża powódki kosztami procesu.

SSO /-/ M. Inerowicz

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 lutego 2017r. powódka Z. T. wniosła przeciwko pozwanemu D. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty ((...)) w W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – bankowego tytułu egzekucyjnego (...) Bank SA w W. nr (...) z dnia 27 stycznia 2012r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności mocą postanowienia Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 19 marca 2012r. w sprawie o sygn. akt II Co 802/12. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych.

Jednocześnie powódka domagała się udzielenia zabezpieczenia powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego M. J. przy Sądzie Rejonowym (...) (...)w sprawie sygn. (...)

W uzasadnieniu pozwu Z. T. podniosła zarzut przedawnienia wierzytelności, wskazując, że pozwany nie może powoływać się na przerwę biegu terminu przedawnienia spowodowaną wszczęciem egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego z klauzulą wykonalności.

Postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2017r. referendarz sądowy zwolnił powódkę od kosztów sądowych w niniejszej sprawie w zakresie opłaty sądowej od pozwu.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2017 roku Sąd oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego M. J. przy Sądzie Rejonowym (...) (...) w sprawie sygn. (...)

W **odpowiedzi na pozew** z dnia 25 maja 2017r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i w związku z tym o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, brak po jego stronie biernej legitymacji procesowej, wskazując, że powódka występując z żądaniem pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego wskazała podmiot, któremu nie przysługuje uprawnienie do egzekwowania należności objętych rzeczonym tytułem i na rzecz którego nie została nadana klauzula wykonalności. Jednocześnie pozwany wskazał, że przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 4 października 2007 roku Z. T. zawarła z (...) Bank SA w K. – (...) Oddział w Ł. umowę kredytu hipotecznego nr (...). Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy bank udzielił powódce kredytu w kwocie 689.889,58 zł indeksowanego kursem CHF. W umowie wskazano nadto, iż – przy założeniu, że uruchomiono całość kredytu w dacie sporządzenia umowy – równowartość kredytu wynosiłaby 313.871,51 CHF, rzeczywista równowartość zostanie określona po wypłacie kredytu. W § 1 ust. 2 umowy strony uzgodniły, że na spłatę kredytu będzie składało się 360 miesięcznych rat równych kapitałowo-odsetkowych. W § 10 ust. 1- 8 strony doprecyzowały zasady spłaty kredytu. Ponadto, pismem z dnia 4 października 2007 r. załączonym do umowy powódka – na podstawie art. 97 ust. 2 zd. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.) – oświadczyła, że w zakresie zaspokojenia wszelkich roszczeń pieniężnych Banku wynikających z zawartej umowy kredytu hipotecznego, poddaje się egzekucji do kwoty 1.379.779,16 zł na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego. Jako ostateczny termin, do którego Bank mógł wystąpić o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności określono datę do 31 stycznia 2014 r. (vide: umowa kredytu hipotecznego z załącznikami – k. 5-12 akt niniejszej sprawy).

Z uwagi na brak spłaty kredytu przez powódkę Bank wypowiedział zawartą z nią umowę kredytową, wystawiając jednocześnie w dniu 27 stycznia 2012r. bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) na kwotę 1.241.826,34 zł, który został następnie zaopatrzony w klauzulę wykonalności przeciwko Z. T., mocą postanowienia referendarza sądowego Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 19 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt II Co 802/12, sprostowanego postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2013r.

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego wierzyciel (...) Bank SA w W. w dniu 27 sierpnia 2013r. wniósł do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) M. J. o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi Z. T.. Sprawę zarejestrowano pod sygn. akt (...) Zadłużenie wynikające z ww. bankowego tytułu egzekucyjnego nie zostało w toku egzekucji wyegzekwowane.

Dowód: umowa kredytowa wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji (k. 5-12), wniosek o wszczęcie egzekucji (k. 15-16), tytuł wykonawczy bte z dnia 27.01.2012r. - w aktach sprawy (...)

Po powstaniu ww. bankowego tytułu egzekucyjnego, tj. w dniu 30 grudnia 2015 r., (...) Bank S.A. z siedzibą w K. (obecnie: (...) Bank S.A. z siedzibą w W.) sprzedał wierzytelność objętą tym tytułem na rzecz pozwanego, tj. D. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W..

Pozwany w dniu 17 lutego 2016r. sporządził wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nr KW(...), zgodnie z treścią którego wysokość zobowiązania dłużnika Z. T. wynosiła łącznie 1.699.110,05 zł.

O cesji wierzytelności zawiadomiono powódkę. Jako saldo zadłużenia na dzień 23 czerwca 2016 r. wskazano kwotę 1.727.913,46zł i wezwano do spłaty całej wymagalnej kwoty w nieprzekraczalnym terminie do dnia 15 lipca 2016r. na konto, którego posiadaczem jest fundusz. Jednocześnie poinformowano powódkę, że na podstawie umowy serwisowej z dnia 30 grudnia 2015 r. zarządzanie wierzytelnościami zostało powierzone spółce (...) S.A. z siedzibą we W..

Pozwany, powołując się na wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego z dnia 17 lutego 2016r., wystąpił do sądu wieczystoksięgowego z wnioskiem o zmianę dotychczasowego wierzyciela hipotecznego w KW (...), prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu hipotecznego, a stanowiącej własność powódki. W dniu 11 kwietnia 2016r. w ww. księdze wieczystej jako wierzyciela hipotecznego wobec powódki – z tytułu zabezpieczenia umowy kredytu z dnia 4 października 2007r. – wpisano D. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. w miejsce (...) Banku S.A. Dom w K..

Pismem z dnia 16 listopada 2016r., złożonym do komornika M. J. 21 listopada 2016r., (...) z siedzibą w W. wniósł, jako wierzyciel hipoteczny uprawniony z tytułu hipoteki wpisanej w księdze wieczystej nr KW (...), o doręczenie kopii operatu szacunkowego sporządzonego w sprawie (...) Do wniosku tego ww. Fundusz nie przedłożył jednak tytułu wykonawczego przeciwko Z. T..

Postanowieniem z dnia 7.03.2017r. komornik sądowy stwierdził, na podstawie art. 823 kpc, że postępowanie egzekucyjne w części dotyczącej nieruchomości zapisanej w KW (...) umorzyło się z mocy prawa.

Dowód: umowa przelewu wierzytelności z załącznikami (k. 100-126), zawiadomienie o cesji wierzytelności z dnia 23 czerwca 2016r. (k. 13, 14), wniosek o wpis do księgi wieczystej i wyciąg z ksiąg rachunkowych Funduszu (k. 128 - 130 akt KW PO1P/00005059/7), księga wieczysta KW (...) dostępna online, wniosek pozwanego do komornika (k. 117 akt Km 903/13), postanowienie z dnia 7.03.2017r. (k. 122 akt Km 903/13).

Powyższy stan faktyczny był bezsporny pomiędzy stronami, a jego rekonstrukcji dokonano na podstawie wyżej wskazanych dowodów z dokumentów. Jednocześnie były to dowody wystarczające do ustalenia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktycznych i z tego względu Sąd oddalił wniosek powódki o przesłuchanie stron (art. 217 § 3 kpc).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako nieuzasadnione, należało oddalić.

Zgodnie z treścią przepisu art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. (w aktualnym brzmieniu, tj. w brzmieniu tego przepisu obowiązującym na dzień wniesienia pozwu, znajdującym zastosowanie wobec treści art. 21 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1311), dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

W tym miejscu wskazać należy, że w doktrynie i judykaturze do zdarzeń, na skutek których zobowiązanie wygasło zalicza się – w szczególności - wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.), zrzeczenie się roszczenia przez wierzyciela, wydanie wyroku na korzyść jednego z dłużników solidarnych w następstwie uwzględnienia zarzutu wspólnego dla wszystkich dłużników (art. 375 § 2 k.c.), świadczenie zamiast spełnienia (art. 453 k.c.), odnowienie (art. 506 k.c.), niemożliwość świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 k.c.), potrącenie (art. 498 k.c.), zwolnienie dłużnika z długu przez wierzyciela (art. 508 k.c.), zmianę stosunków, z powodu których zobowiązanie albo obowiązek gaśnie lub ulega ograniczeniu, zmianę wierzyciela, ziszczenie się warunku rozwiązującego, rozwiązanie ugody. Z kolei do zdarzeń, na skutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane zalicza się m.in.: przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (art. 117 § 2 k.c.), odroczenie spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty przez wierzyciela (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14.07.2014r., I ACa 163/14, Lex nr 1527209, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23.03.2016r. I ACa 1758/15, Lex nr 2044337, wyrok SA w Katowicach z 22 marca 2016r., I ACa 1072/15, Lex nr 2041840).

Powódka uprawdopodobniła swoją legitymację czynną, albowiem jak wynika z dokumentów w aktach komorniczych o sygn. Km 903/13, zadłużenie wynikające ze spornego tytułu nie zostało w toku tej egzekucji od Z. T. wyegzekwowane.

Zdaniem Sądu, brak jest jednak legitymacji biernej po stronie pozwanego. Pojęcie legitymacji procesowej oznacza materialne uprawnienie do występowania w konkretnym procesie cywilnym w charakterze strony procesowej (powodowej lub pozwanej). Innymi słowy powód musi być uprawniony do występowania z określonym roszczeniem (legitymacja procesowa czynna), a pozwany zobowiązany do jego zaspokojenia (legitymacja procesowa bierna). Legitymacja procesowa zaliczana jest do merytorycznych przesłanek postępowania cywilnego. Brak legitymacji procesowej po którejkolwiek ze stron procesu powoduje oddalenie powództwa.

Sąd podziela rozważania prawne powódki odnośnie kwestii przedawniania roszczeń wynikających z bankowych tytułów egzekucyjnych.

W myśl art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem orzecznictwa, bankowy tytuł egzekucyjny (zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz banku) nie jest prawomocnym orzeczeniem sądu. Roszczenie zatem takiego wierzyciela z tytułu kredytu względem kredytobiorcy ulega przedawnieniu z chwilą upływu 3-letniego terminu przedawnienia. Do tej wierzytelności zastosowanie znajduje art. 118 k.c. w części regulującej przedawnienie roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z klauzulą wykonalności nie stanowi aktu powodującego przedłużenie terminu przedawnienia do 10 lat. Bankowy tytuł egzekucyjny nie zalicza się bowiem do aktów objętych dyspozycją art. 125 k.c. Nie jest wydany przez niezależny organ rozpatrujący sprawę merytorycznie (w istocie pochodzi od strony postępowania). Postępowanie klauzulowe nie zmierza natomiast do rozpoznania merytorycznego, co wyklucza uznanie res iudicata (vide: wyrok SA w Katowicach z 26 listopada 2015r., sygn. I ACa 664/15, Legalis nr 1393028). Podkreślić w tym kontekście należy, że wierzyciel pierwotny, tj. (...) Bank S.A. z siedzibą w W. – jako kredytodawca – jest przedsiębiorcą, którego działalność gospodarcza polega na udzielaniu kredytów, co stanowi przesłankę zastosowania właśnie 3-letniego terminu przedawnienia określonego w art. 118 k.c. (por. wyrok SA w Katowicach z 24 listopada 2011 r., sygn. V ACa 572/11, Legalis nr 486856).

W następstwie umowy zawartej między wierzycielem pierwotnym a pozwanym w dniu 30 grudnia 2015 r. – w trybie art. 509 k.c. – doszło do przelewu wierzytelności na rzecz (...) z siedzibą w W., tj. wszelkich praw i roszczeń z tytułu zawartych przez wierzyciela pierwotnego (w tym z powódką) umów kredytu.

Zgodzić się w tym miejscu należy również z twierdzeniem powódki, popartym poglądem wyrażonym przez judykaturę, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności – art. 123 § 1 pkt 2 k.c. W przypadku wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się jednak odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Uprawnienie do wystawienia bte przysługiwało jedynie bankom i tylko na ich rzecz mogła być nadana klauzula wykonalności. Nadanie klauzuli na rzecz cesjonariusza nie będącego bankiem nie było dopuszczalne. Cesjonariusz nie mógł kontynuować egzekucji wszczętej przez bank, bo w postępowaniu egzekucyjnym nie ma zastosowania art. 192 pkt. 3 kpc, a więc fundusz sekurytyzacyjny, który nie mógł powołać się na bankowy tytuł egzekucyjny, przejście uprawnień i uzyskać klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 kpc, musiał ustalić istnienie w drodze procesu sądowego, uzyskać nowy tytuł wykonawczy i dopiero na tej podstawie egzekwować roszczenie (vide: uchwała SN z 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, Legalis nr 1469243 i powołane tam orzecznictwo).

Co istotne w niniejszej sprawie, powódka domagając się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, tj. bankowego tytułu egzekucyjnego (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. nr (...) z dnia 27 stycznia 2012 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Referendarza sądowego Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 19 marca 2012 r. jako pozwanego wskazała D. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W., który nie jest wierzycielem powódki na mocy ww. tytułu wykonawczego, ani nie jest podmiotem, któremu przysługuje uprawnienie do egzekwowania należności objętych spornym tytułem wykonawczym.

Jak już zaś wyżej wskazano, kontynuowanie przez cesjonariusza egzekucji wszczętej przez bank na podstawie bte jest niemożliwe, bo w postępowaniu egzekucyjnym nie ma zastosowania art. 192 pkt 3 kpc.

D. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz (...) w W. wystawił wprawdzie wyciąg z ksiąg tego funduszu z dnia 17 lutego 2016r., ale nie jest on podstawą do prowadzenia egzekucji wobec powódki, gdyż nie stanowi tytułu wykonawczego.

Z tego względu, w ocenie Sądu, zasadny jest zarzut pozwanego, że nie posiada on legitymacji procesowej biernej w niniejszej sprawie.

Sąd dokonuje oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania co do istoty sprawy. Brak legitymacji procesowej zarówno czynnej, jak i biernej (jak w niniejszej sprawie) prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo. Z tego względu Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Ubocznie tylko wskazać należy, że – jak wskazał pozwany – zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2016r., poz. 790 j.t.) przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej, a zatem - pociąga skutki jedynie w sferze obligacyjnej. Przedawnienie roszczenia nie pozbawia wierzyciela hipotecznego uprawnienia zaspokojenia się z nieruchomości, co oznacza, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie przysługuje zarzut przedawnienia i to niezależnie od tego czy jest dłużnikiem osobistym czy tylko rzeczowym (tak: Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 29.05.2015r., I ACa 151/15, Lex nr 1770669). Nawet jednak wierzyciel hipoteczny może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi rzeczowemu, jedynie po uzyskaniu przeciwko niemu tytułu wykonawczego, wyroku sądowego z klauzulą wykonalności (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 15.10.2015r., I ACa 897/15, Lex 1950467).

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc. Zgodnie z tym przepisem, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo w ogóle jej nimi nie obciążać. Sięgnięcie po przedmiotową zasadę, na co zwracano już uwagę w orzecznictwie, w szczególności warunkowane jest sytuacją, w której obciążenie strony przegrywającej kosztami postępowania godziłoby w elementarne reguły słuszności (tzw. zasada słuszności). Taka okoliczność, zdaniem Sądu, zaistniała w niniejszej sprawie. O oddaleniu powództwa zadecydowały względy formalne. Wnosząc pozew powódka mogła jednak mieć usprawiedliwione przekonanie o jego zasadności, co Sąd Okręgowy uznał za mające znaczenie dla rozstrzygnięcia kwestii kosztów procesu. Ponadto za nieobciążaniem powódki kosztami przemawia również jej sytuacja majątkowa- jako osoba uboga - korzysta ona z częściowego zwolnienia od kosztów sądowych. Zważywszy na wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego w niniejszej sprawie – 10.800 zł (zależnego o wartości przedmiotu sporu), na bardzo niską wysokość dochodów powódki, jak i instytucjonalny charakter pozwanego, Sąd ocenił, że obciążenie jej tymi kosztami byłoby sprzeczne z zasadą słuszności. W tej sytuacji orzeczono jak w punkcie 2 wyroku.

SSO /-/ M. Inerowicz